

คำวินิจฉัยของ นายสุชี สุทธิสมบูรณ์ คุณครุศาสตร์รัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๗ - ๒๙/๒๕๖๗

วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ศาลปกครองสูงสุดส่งคำร้องของผู้ฟ้องคดี รวมสองคำร้อง เพื่อขอให้ศาลมีอำนาจ
วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณา
คดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๔๙
และมาตรา ๗๕ หรือไม่

ศาลปกครองสูงสุดส่งคำร้องของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รวมสองคำร้อง เพื่อขอให้ศาลมีอำนาจวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ โดยมี
ข้อเท็จจริงสรุปได้ ดังนี้

คำร้องที่หนึ่ง สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องนายธวัชชัย เซียงโสม
ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นายไสว เซียงโสม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองขอนแก่น)
คดีหมายเลขคดีที่ ๔๓๔/๒๕๖๖ กรณีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำสัญญารับทุนการศึกษาเพื่อศึกษาวิชาพยาบาลศาสตร์
เมื่อสำเร็จการศึกษาจะต้องเข้ารับราชการเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองเท่าของเวลาที่ใช้ในการศึกษา หากพิด
สัญญาต้องชดใช้ค่าเสียหายตามที่กำหนดในสัญญาและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทำสัญญารับทุนการศึกษา
อย่างลูกหนี้ร่วม

ศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองขอนแก่น) มีคำสั่งไม่รับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณา เนื่องจากผู้ฟ้องคดี
ยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธี
พิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และคดีนี้ไม่ใช่คดีที่ฟ้องเกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ
หรือจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม และไม่มีเหตุจำเป็นอื่นตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง
ศาลปกครองฯ ดังกล่าว

ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นและเห็นว่า สัญญารับทุนการศึกษา
ดังกล่าวเป็นเงินงบประมาณแผ่นดินที่ผู้ฟ้องคดีได้รับจัดสรรเพื่อเป็นทุนการศึกษาวิชาพยาบาลศาสตร์
หากผู้ได้รับทุนไม่รับราชการต้องชดใช้เงินคืนเป็นค่าทดแทน และเงินจำนวนนี้ต้องส่งใช้เป็นรายได้แผ่นดิน

เพื่อหมุนเวียนขั้ดสระเป็นทุนการศึกษาแก่นักคลอื่นต่อไป การฟ้องคดีเพื่อให้ชดใช้ทุนการศึกษา จึงเป็นการฟ้องคดีเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเข้าข้อยกเว้นในมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ การใช้บทบัญญัติของมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ใช้บังคับ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๕ ซึ่งรัฐต้องคุ้มครองให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล จักราชบูรพา ของกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ

คำร้องที่สอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องนายกิตติพงษ์ วงศ์กาฬสินธุ์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นายอุพิน วงศ์กาฬสินธุ์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองขอนแก่น) คดีหมายเลขคดีที่ ๓๗๕/๒๕๔๗ กรณีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำสัญญาไปศึกษา ณ ต่างประเทศ และทำสัญญารับทุนอุดหนุนกับผู้ฟ้องคดี โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทำสัญญาคำประกันยอมรับผิดชอบย่างลูกหนี้ร่วม

ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณา เนื่องจากผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องเกินกำหนดเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และคดีนี้มิใช่คดีที่ฟ้องเกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ หรือจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม และไม่มีเหตุจำเป็นอื่นตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดังกล่าว

ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งศาลปกครองชั้นต้นและได้แจ้งว่า มาตรา ๖ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๙ ของรัฐธรรมนูญได้บัญญัติรับรองและคุ้มครองสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินในการฟ้องคดีว่า การจำกัดสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ ก่อนตราพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ สิทธิในการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง ย่อมเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยฟ้องคดีได้ภายในอายุความสิบปีระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งกล่าว จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๔๙ นอกจากนี้ คดีเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองเป็นคดีเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ส่วนรวม การที่ศาลปกครองนำมาตรา ๕๑ ใช้บังคับ จึงเป็นกรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นบังคับใช้กฎหมายและตีความกฎหมาย ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๕

ສາລປົກໂຮງສູງສຸດໄດ້ພິຈາລະນາຄໍາຮ່ວງທີ່ໜຶ່ງແລະຄໍາຮ່ວງທີ່ສອງແລ້ວ ເහັນວ່າ ໃນການຝ່ອງຄົດຕ່ອຍສາລປົກໂຮງຄົດຍ່ອມຕື່ອງຢືນຄໍາຝ່ອງກາຍໃນກໍາຫັນຄະບະເວລາທີ່ກູ້ໝາຍບັນຍຸດໄວ້ ສໍາຫຼັບການຝ່ອງຄົດປົກໂຮງໂດຍທີ່ມາຕຣາ ៥១ ແຫ່ງພະລາຊະບັນຍຸດຈັດຕັ້ງສາລປົກໂຮງແລະວິທີພິຈາລະນາຄົດປົກໂຮງ ພ.ສ. ២៥៥២ ເປັນກູ້ໝາຍວິທີສບບັນຍຸດທີ່ກໍາຫັນຄະບະເວລາການຝ່ອງຄົດເກີ່ວກັບສັນຍາທາງປົກໂຮງຕ່ອຍສາລປົກໂຮງໄວ້ ໂດຍໝາພະ ຜົ່ງໃນການພິຈາລະນາຫຼືພິພາກຍາຫຼືມີຄໍາສ່າງໃນຄົດນີ້ ສາລປົກໂຮງຕື່ອງໃຫ້ບັນຍຸດທາງປົກໂຮງຕ່ອຍສາລປົກໂຮງໄວ້ ແຫ່ງພະລາຊະບັນຍຸດດັ່ງກ່າວມາວິນິຈັບໜີ້ຂັດ ແຕ່ເມື່ອຜູ້ຝ່ອງຄົດໄດ້ແຢັ້ງວ່າ ບັນຍຸດແຫ່ງກູ້ໝາຍດັ່ງກ່າວບັດຫຼືແຢັ້ງຕ່ອງຮັບຮັບມູນ ແລະຍັງໄມ້ມີຄໍາວິນິຈັບຂອງສາລວັດຮັບຮັບມູນໃນສ່ວນທີ່ເກີ່ວກັບບັນຍຸດທີ່ມາກ່າວມາກ່ອນ ຈຶ່ງໃຫ້ຮອກການພິຈາລະນາພິພາກຍາຄົດໄວ້ຂ່າວຄຣາ ແລະໃຫ້ສ່າງຄວາມເຫັນຂອງຜູ້ຝ່ອງຄົດໃຫ້ສາລວັດຮັບຮັບມູນ ພິຈາລະນາວິນິຈັບຕາມຮັບຮັບມູນ ມາຕຣາ ២៦៥

ສາລວັດຮັບຮັບມູນພິຈາລະນາແລ້ວ ເහັນວ່າ ຄໍາຮ່ວງທີ່ສອງຄໍາຮ່ວງມີປະເດືອນທີ່ຈະຕື່ອງພິຈາລະນາວິນິຈັບຍອຍ່າງເດືອກັນ ຈຶ່ງໃຫ້ຮັບຮັບມູນພິຈາລະນາຄໍາຮ່ວງທີ່ສອງຄໍາຮ່ວງໄວ້ໃນກໍາວິນິຈັບເດືອກັນ

ຂໍ້ພິຈາລະນາເບື້ອງຕົ້ນ ຂໍ້ໂຕແຢັ້ງຂອງຜູ້ຝ່ອງຄົດເປັນໄປຕາມຮັບຮັບມູນ ມາຕຣາ ២៦៥ ທີ່ໄໝຮັບຮັບມູນ ມາຕຣາ ២៦៥ ວຽກໜຶ່ງ ບັນຍຸດໄວ້ ດັ່ງນີ້

ມາຕຣາ ២៦៥ ວຽກໜຶ່ງ “ໃນການທີ່ສາລະໃຫ້ບັນຍຸດແຫ່ງກູ້ໝາຍນີ້ຕ້ອງດ້ວຍບັນຍຸດຕົມາຕຣາ ៦ ແລະຍັງໄມ້ມີຄໍາວິນິຈັບຂອງສາລວັດຮັບຮັບມູນ ໃນສ່ວນທີ່ເກີ່ວກັບບັນຍຸດນີ້ ໃຫ້ສາລວັດຮັບຮັບມູນພິພາກຍາຄົດໄວ້ຂ່າວຄຣາ ແລະສ່າງຄວາມເຫັນເຫັນວ່ານີ້ຕາມທາງການເພື່ອສາລວັດຮັບຮັບມູນຈະໄດ້ພິຈາລະນາວິນິຈັບ”

ພິຈາລະນາແລ້ວເຫັນວ່າ ຕາມຄໍາຮ່ວງທີ່ສອງຄໍາຮ່ວງ ຜູ້ຝ່ອງຄົດ ຜົ່ງເປັນຄຸ່ຄວາມໄດ້ແຢັ້ງວ່າ ມາຕຣາ ៥១ ແຫ່ງພະລາຊະບັນຍຸດຈັດຕັ້ງສາລປົກໂຮງແລະວິທີພິຈາລະນາຄົດປົກໂຮງ ພ.ສ. ២៥៥២ ບັດຫຼືແຢັ້ງຕ່ອງຮັບຮັບມູນ ມາຕຣາ ៦ ມາຕຣາ ២៥ ມາຕຣາ ៥៥ ແລະມາຕຣາ ៣៥ ແລະຍັງໄມ້ມີຄໍາວິນິຈັບຂອງສາລວັດຮັບຮັບມູນ ເກີ່ວກັບມາຕຣາ ៥១ ແຫ່ງພະລາຊະບັນຍຸດຈັດຕັ້ງສາລປົກໂຮງ ១ ບັດຫຼືແຢັ້ງຕ່ອງຮັບຮັບມູນ ມາຕຣາ ៣៥ ກຣມີຈຶ່ງຕ້ອງດ້ວຍຮັບຮັບມູນ ມາຕຣາ ២៦៥

ປະເທິ່ງຕາມກໍາຮູ້ອງທີ່ສອງກໍາຮູ້ອງທີ່ຕ້ອງພິຈາລະນາວິນິຈນີ້ ກື້ອ ພຣະຣາຊບັນຫຼຸດີຈັດຕັ້ງສາລັປກໂຄຮອງ ແລະ ວິຊີພິຈາລະນາຄົມປົກໂຄຮອງ ພ.ສ. ໂດຍແລ້ວ ມາດຮາ ۴۱ ບັດທີ່ອແຢັ້ງຕ່ອຮູ້ຮຽມນູ້ນີ້ ມາດຮາ ۶ ມາດຮາ ۲໬ ມາດຮາ ۴۶ ແລະ ມາດຮາ ۳៥ ຮີ້ວີ້ໄມ້

ຮູ້ຮຽມນູ້ນີ້ ມາດຮາ ۶ ມາດຮາ ۲໬ ມາදຮາ ۴۶ ແລະ ມາດຮາ ۳៥ ບັນຫຼຸດີໄວ້ ດັ່ງນີ້

ມາດຮາ ۶ “ຮູ້ຮຽມນູ້ນີ້ເປັນກູ້ໜາຍສູງສຸດຂອງປະເທດ ບທບັນຫຼຸດີໄດ້ຂອງກູ້ໜາຍ ກູ້ໜາຍ ຮີ້ວີ້ໄມ້ ບັດທີ່ອແຢັ້ງຕ່ອຮູ້ຮຽມນູ້ນີ້ ບທບັນຫຼຸດີຕົ້ນນີ້ເປັນອັນໄສ້ບັນກັນມີໄດ້”

ມາດຮາ ۲໬ “ການຈຳກັດສີທີ່ແລະ ເສີງພາບຂອງບຸກຄົລທີ່ຮູ້ຮຽມນູ້ນີ້ຮັບຮອງໄວ້ຈະກະທຳມີໄດ້ ເວັນແຕ່ ໂດຍອາສີຍ້ອນຈາກຕາມບທບັນຫຼຸດີແໜ່ງກູ້ໜາຍເລີ່ມພາກເພື່ອການທີ່ຮູ້ຮຽມນູ້ນີ້ກຳຫັນດໄວ້ແລະ ເທົ່າທີ່ຈຳເປັນເທົ່ານີ້ ແລະ ຈະກະທົບກະທະເຖິ່ນສາຮະສຳຄັ້ງແໜ່ງສີທີ່ແລະ ເສີງພາບນີ້ມີໄດ້

ກູ້ໜາຍຕາມວຽກໜີ້ທີ່ຕ້ອງມີຜລໃຊ້ບັນກັນເປັນການທ່ານໄປແລະ ໄນມຸ່ງໜາຍໃຫ້ໃຊ້ບັນກັນແກ່ກຣັນໄດ້ ກຣັນໜີ້ຈະຮັບຮອງແກ່ບຸກຄົລໄດ້ບຸກຄົລໜີ້ເປັນການເຈົ້າຈົ່ງ ທີ່ທີ່ຈະຮັບບັນຫຼຸດີແໜ່ງຮູ້ຮຽມນູ້ນີ້ໃຫ້ອຳນາຈໃນການຕຽບກູ້ໜາຍນີ້ດ້ວຍ

ບທບັນຫຼຸດີຕ່ວຽກໜີ້ແລະ ວຽກສອງໃຫ້ນຳມາໃຊ້ບັນກັນກູ້ໜາຍ ຮີ້ວີ້ບັນກັນທີ່ອຳນົດໄດ້ອາສີຍ້ອນຈາກຕາມບທບັນຫຼຸດີແໜ່ງກູ້ໜາຍດ້ວຍ ໂດຍອນຸໂລມ”

ມາດຮາ ۴۶ “ສີທີ່ຂອງບຸກຄົລໃນທຣັພຍ໌ສິນຍ່ອມໄດ້ຮັບຄວາມຄຸ້ມຄອງ ຂອບເບດແໜ່ງສີທີ່ແລະ ການຈຳກັດສີທີ່ເຫັນວ່ານີ້ ຍ່ອມເປັນໄປຕາມທີ່ກູ້ໜາຍບັນຫຼຸດີ

ການສືບມຽດກຍ່ອມໄດ້ຮັບຄວາມຄຸ້ມຄອງ ສີທີ່ຂອງບຸກຄົລໃນການສືບມຽດກຍ່ອມເປັນໄປຕາມທີ່ກູ້ໜາຍ ບັນຫຼຸດີ”

ມາດຮາ ۳៥ “ຮູ້ຕ້ອງຄູແລ້ວມີການປັບປຸງຕົມຕາມກູ້ໜາຍ ຄຸ້ມຄອງສີທີ່ແລະ ເສີງພາບຂອງບຸກຄົລ ຈັດຮັບບັນກັນຂອງກະບວນການຍຸດືອຮຽມໃໝ່ມີປະສີທີ່ພາກແລະ ອໍານວຍຄວາມຍຸດືອຮຽມແກ່ປະຊາຊົນຍ່າງຮວດເຮົວ ແລະ ເທົ່າທີ່ມັກນັ້ນ ຮວມທີ່ຈັດຮັບບັນກັນຮາຍການແລະ ຈາກອົງຮູ້ອ່ານື້ນ ໃໝ່ມີປະສີທີ່ພາກເພື່ອຕອບສັນອ ຄວາມຕ້ອງການຂອງປະຊາຊົນ

ຮູ້ຕ້ອງຈັດສຽງປະປະມານໃຫ້ພອເພີ້ງກັນການບວກຄົມການໂດຍອີສະຂອງຄະກຽມການການເລືອກຕັ້ງ ຜູ້ຕຽບການແຜ່ນດິນຂອງຮູ້ສກາ ຄະກຽມການສີທີ່ນຸ່ມຍ່ານແໜ່ງໜາຕີ ສາດຮູ້ຮຽມນູ້ນີ້ ສາລູ່ຕິຮຽມສາລັປກໂຄຮອງ ຄະກຽມການປື້ນປື້ນແລະ ປົບປົກການທຸງຈິຕແໜ່ງໜາຕີ ແລະ ຄະກຽມການຕຽບເຈັນແຜ່ນດິນ”

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง (๓) และ (๔) มาตรา ๔๕ มาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒ บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๕ “ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษารึมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้

๑๑๔

- (๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดชอบย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎหมาย คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร
- (๔) คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง
- ”

มาตรา ๔๕ “การฟ้องคดีปกครองจะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผลแล้วแต่กรณี เว้นแต่จะมีบทกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น”

มาตรา ๔๖ “การฟ้องคดีตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง (๓) หรือ (๔) ให้ยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดี”

มาตรา ๔๗ “การฟ้องคดีปกครองที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ หรือสถานะของบุคคลจะยื่นฟ้องคดีเมื่อใดก็ได้

การฟ้องคดีปกครองที่ยื่nmื่อพื้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีแล้ว ถ้าศาลปกครองเห็นว่า คดีที่ยื่นฟ้องนั้น จะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่นโดยศาลเห็นเองหรือคู่กรณีมีคำขอศาลปกครองจะรับไว้พิจารณาได้”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖๕ - ๙๒/๒๕๔๗ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๗ วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๑ ไม่ขัดหรือเย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๖๒

และศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๕ - ๒๖/๒๕๔๙ วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๙ วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๐ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ จึงไม่ต้องพิจารณาในวินิจฉัยที่ส่งคำร้อง คือ พระราชบัญญัติ ได้พิจารณาในวินิจฉัยไว้แล้ว จึงมีประเด็นที่ต้องพิจารณาในวินิจฉัยตามคำร้องทั้งสองคำร้อง คือ พระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๕ หรือไม่ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ในหมวด ๕ ว่าด้วยแนวโน้มฯ ที่พื้นฐานแห่งรัฐ กำหนดให้รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล จัดระบบงานของกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ.... เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน และมาตรา ๗๕ วรรคสอง บัญญัติให้รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้พอเพียงกับการบริหารงาน โดยอิสระ ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ ส่วนพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๐ บัญญัติให้การฟ้องคดีตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง (๓) และ (๔) ให้ยื่นฟ้องภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดี จะเห็นได้ว่าระยะเวลาการฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๐ นอกจากกำหนดให้ยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีดังกล่าวแล้ว ในมาตรา ๔๕ ได้กำหนดให้การฟ้องคดี ปกครองจะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี นอกจากนั้น มาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ในวรรคหนึ่ง ไม่กำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี ปกครองไว้ หากเป็นกรณีเกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือสถานะของบุคคลจะยื่นฟ้องคดี เมื่อใดก็ได้ และในวรรคสอง แม้พ้นกำหนดเวลาฟ้องคดีแล้ว ถ้าคดีที่ยื่นฟ้องนั้นเป็นประโยชน์แก่ ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่น โดยศาลเห็นเอองหรือคู่กรณีมีคำขอ ศาลปกครองจะรับไว้พิจารณาได้ ซึ่งเป็นการใช้คุลพินิจของศาลปกครองตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ ซึ่งระยะเวลาการฟ้องคดีปกครอง ดังกล่าวได้กำหนดไว้ เพื่อให้เหมาะสมกับคดีที่มีข้อพิพาททางกฎหมายปกครองระหว่างเอกชนกับหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกัน ตามเหตุผลในการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ สำหรับเหตุผลที่ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่า การฟ้องคดีให้ขาดใช้ทุนการศึกษาเป็นคดีเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ส่วนรวม

การฟ้องคดีดังกล่าวเข้าข้อบกเว้นมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งศาลปกครองอาจรับไว้พิจารณาได้ การที่ศาลปกครองชั้นต้นใช้อาชญากรรมหนึ่งเป็นมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๕ ซึ่งรัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลจัดระบบงานและกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพนั้น เห็นว่า ข้อโต้แย้งของผู้ฟ้องคดีไม่อาจรับฟังได้เนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๕ เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยแนวโน้มพื้นฐานแห่งรัฐ เพื่อให้รัฐบาลที่ได้รับความไว้วางใจให้บริหารประเทศนำไปใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน ให้เป็นไปตามแนวโน้มพื้นฐานที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ดังกล่าว โดยเฉพาะบทบัญญัติในหมวด ๕ ว่าด้วยแนวโน้มพื้นฐานแห่งรัฐดังกล่าว เป็นแนวทางสำหรับการตระหนักและทำการกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งในการแตลงนโยบายต่อรัฐสภาถ่อนเข้าบริหารราชการแผ่นดิน คณะกรรมการต้องชี้แจงต่อรัฐสภาให้ชัดเจนว่าจะดำเนินการใดเพื่อบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามแนวโน้มพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ และต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคเสนอต่อรัฐสภาปีละหนึ่งครั้ง การตราพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มีเหตุผลดังที่ได้กล่าวมาแล้ว รวมทั้งกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีปกครองให้เหมาะสมกับลักษณะคดีปกครอง โดยเฉพาะการกำหนดระยะเวลาให้ฟ้องคดีปกครองภายในหนึ่งปีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงไม่มีประเด็นที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๕ แต่ประการใด

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๔๙ และมาตรา ๗๕

นายสุธี สุทธิสมบูรณ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ